

نقش ابعاد شخصیت و انتظارات زناشویی به عنوان پیش بینی کننده رضایتمندی

زناشویی اسلامی

The role of personality dimensions and marital expectations as predictor of Islamic marital satisfaction**AlirezaRashidi,**Faculty Member of Razi University,
Kermanshah

علیرضا رشیدی

عضو هیأت علمی دانشگاه رازی، کرمانشاه

Dr Jahangir Karami,Associate Professor of Psychology,
Razi University, Kermanshah

دکتر جهانگیر کرمی

دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه رازی،

کرمانشاه

TayebehNaghshinehMA in Family Counseling, Razi
University, Kermanshah

طیبه نقشینه

کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه

رازی، کرمانشاه

KasraSharifi *MA in General Psychology, Razi
University, Kermanshah

کسری شریفی (نویسنده مسئول)

کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه

رازی، کرمانشاه

Abstract

Theaim of this research was to predict the Islamic marital satisfaction based on personality dimensions and marital expectations. This study was descriptive. By simple random sampling among married students of Scientific Centre of Applied Foundation of Kermanshah Martyrs and Veterans Affairs, a sample of 98 persons was selected. For collecting data the questionnaires of NEO dimensions (McCrae and Costa, 1985), the Islamic marital satisfaction (D., Jodiryand Janbozorgi,2009) and marital expectations (Omidvar, 2007) was used. Data were analyzed by Pearson

چکیده

این پژوهش با هدف پیش بینی رضایتمندی زناشویی اسلامی براساس ابعادشخصیت و انتظارات زناشویی انجام شد. این مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود. باروش نمونه گیری تصادفی ساده ازبین دانشجویان متأهل مرکز جامع علمی- کاربردی بنیاد شهید و امور ایثارگران کرمانشاه، نمونه ای به حجم ۹۸ نفرانتخاب شد. برای گردآوری داده هازپرسشنامه های ابعادشخصیت (نئو/مک کریوکاستا، ۱۹۸۵)، رضایتمندی زناشویی اسلامی (جدیری و جان بزرگی، ۱۳۸۸) و انتظارات زناشویی (امیدوار، ۱۳۸۶) استفاده شد. داده هاباستفاده

correlation, analysis of variance and regression. The results showed that there is a significant relationship between marital satisfaction and marital expectations, but there was no significant relationship between personality dimensions and marital satisfaction.

Keywords: personality dimensions, marital expectations, Islamic marital satisfaction.

از همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس و رگرسیون مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین رضایت زناشویی و انتظارات زناشویی رابطه معنادار وجود دارد ولی بین ابعاد شخصیت و رضایت زناشویی رابطه معناداری یافت نشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که با داشتن انتظارات زناشویی منطقی، از رضایت زناشویی بیشتری برخوردار است.

واژگان کلیدی: ابعاد شخصیت، انتظارات زناشویی، رضایتمندی زناشویی اسلامی.

مقدمه

ازدواج یک رابطه انسانی پیچیده، ظریف و پویا است که به عنوان مهمترین و عالی ترین رسم اجتماعی برای دستیابی صحیح به نیازهای عاطفی و امنیتی افراد بزرگسال، همواره مورد تأیید بوده است (ستیر^۱، ۲۰۰۰، ترجمه بیرشک، ۱۳۸۸). زن و شوهرانتظار دارند زندگی شان با خوشبختی، سعادت و رضایت همراه باشد و از هر لحظه زندگی خود لذت ببرند. از این رو، مهم تر از خود ازدواج، موفقیت در ازدواج یا رضایتمندی در بین زوجین است (برادبری^۲، ۲۰۱۰).

رضایتمندی زناشویی عبارت است از برونداد ناشی از مجموعه ای از عوامل نظیر حل موفقیت آمیز تعارض ها یا موفقیت در فعالیت های مرتبط با شادکامی در فرآیند ازدواج (آلوجا، باریو و گارسیا^۳، ۲۰۱۱). عده ای دیگر رضایت زناشویی را اینگونه تعریف می کنند: الف- توافق زن و شوهر در مورد اموری که ممکن است مسائل حادی به بار آورد ب- علائق و فعالیت های مشترک ج- ابراز علاقه علنی مکرر و اعتماد متقابل د- شکوه و شکایت اندک ه- شکایت نادر از احساس تنهایی، رنجش، سیه بختی و ... (کارنی و کومبز^۴، ۲۰۰۷). روابط زن و شوهر به منزله هسته اصلی خانواده، بر بسیاری از ابعاد حیات انسانی تأثیر دارد. چگونگی زندگی زناشویی می تواند

1. Satir

2. Bradbery

3. Aluja, Barrio & Garcia

4. Karney & Coombs

بررضایت یا نارضایتی فرد از زندگی، رضایت از شغل، نحوه تربیت فرزندان و میزان موفقیت در امور مختلف زندگی تأثیر بگذارد (حیدری، ۱۳۸۲).

امروزه با تأکید بر ازدواج به عنوان یک رابطه، انتظارات زناشویی نیز مورد تجدید نظر قرار گرفته است. انتظاراتی که از پنج پدیده شناختی است. پنج پدیده شناختی عبارتند از: انتظارات، ادراکات، اساندها، استانداردها و فرضیات که هنگامی که تحریف شود (یعنی غلط و افراطی باشند) در آشفتگی زناشویی سهیم هستند (شاریوگانگ، ۲۰۰۰). تغییر اساسی در هدف‌های ازدواج مستلزم تغییر انتظارات، وظایف، نقش‌ها و افزایش مهارت همسران برای تحقق این اهداف و نیازهاست. مطالعات و تجارب بالینی نشان می‌دهد که در جامعه معاصر، زوج‌های مشکلات شدید و فراگیری را در هنگام برقراری و حفظ روابط صمیمانه دارند و این در حالی است که رضای نیازهای عاطفی و روانی در جریان ازدواج یک مهارت است (برنشتاین، به نقل از نوابی نژاد، ۱۳۸۵).

پژوهش‌های جدید در حوزه روانشناسی ازدواج، به بررسی متغیرهای مرتبط با رضایت و ثبات زناشویی به عنوان عوامل مهم زندگی زناشویی می‌پردازد. در جدیدترین پژوهش‌ها در این زمینه، محققان باتکیه بر نظریه میان فردی ازدواج به نقش غیرقابل انکار تفاوت‌های فردی زن و شوهر یا ویژگی‌های شخصیتی باثباتی که هریک از همسران با خود به بافت زندگی زناشویی می‌آورند، تأکید کرده‌اند (رابرت، ۲۰۰۹؛ رابینز، کاسپی و موفیت، ۲۰۰۰؛ عباسی و رسول زاده طباطبایی، ۱۳۸۸).

ویژگی‌های شخصیتی تعیین‌کننده نحوه سازگاری فرد با وقایع استرس‌زا بوده و الگوهای ازافکار، احساسات و اعمال را منعکس می‌کند که در طی زمان و موقعیت‌های مختلف نسبتاً پایدار هستند (اوندر، ۲۰۱۲). بهترین مفهوم سازی از شخصیت در مدل پنج عاملی تبلور یافته است (فارنهام، ۲۰۰۸) به نقل از کرمی، نقشینه، شریفی و شریفی، ۱۳۹۴) که از سوی دو روانشناس آمریکایی به نام‌های کاستا و مک کری^۵ ارائه شد. شخصیت بر اساس ویژگی‌های اصلی در پنج ویژگی بزرگ^۶ (حق شناس، ۱۳۸۵) تشریح شده‌اند. بُعد روان‌نژندی^۷ شامل بی

۱. Robert

۲. Robins, Caspi & Moffitt

۳. Onder

۴. Furnham

۵. Costa & McCrae

۶. Big Five

۷. Neuroticism

ثباتی هیجانی، وجود حالات تکانشی و مهارت های سازگاری ضعیف، بُعد برون گرایی^۱ شامل خونگرمی، شجاعت و رفتارهای فعال، بُعد انعطاف پذیری شامل خلاقیت، فکر و احساسات مستقل و کنجکاوی، بُعد سازگاری^۳ شامل زودباوری، رضایت، بُعد وظیفه شناسی^۴ شامل خودکنترلی و سازماندهی می باشد. پژوهشگران شش عامل عمده ایجادکننده مجادلات زناشویی را خصوصیات شخصیتی، عدم علاقه، فقدان مهارتهای ارتباطی، عدم تعهد و وفاداری، خصوصیات خانوادگی همسر و عدم پایبندی به اصول اخلاقی عنوان کرده اند (سامانی، ۱۳۸۶). از آنجا که ازدواج نقطه ی عطفی در زندگی انسان است که بر اساس آن نهاد خانواده تشکیل می شود، لذا وارد شدن آسیب به این نهاد، نه تنها زن و مرد را به شدت تحت تاثیر قرار می دهد، بلکه فرزندان به خصوص کودکان را در این زمینه دچار مشکلات جدی می کند.

هر فردی دارای یک سطح تعادل در سازگاری و سلامت روانی است. این سطح تعادل به وسیله ویژگی های شخصیتی به ویژه برون گرایی، روان رنجورخویی و پذیرا بودن در برابر تجربیات جدید قابل پیش بینی است. به عبارت دیگر هر چند سطح آرامش روانی و سازگاری می تواند در اثر تغییرات و رویدادهای جدید مثبت و منفی از حالت تعادل خارج شود، ویژگی های شخصیت می تواند به عنوان عامل برقرار کننده سطح تعادل بهنجار نقش مناسب خود را ایفا کند (ملازاده، ۱۳۸۱).

در مطالعه ای اسپوتز^۵ و همکاران (۲۰۰۴) نتیجه گرفتند که عوامل محیطی غیر مشترک و عوامل ژنتیکی کیفیت زناشویی را تحت تاثیر قرار می دهند. چارنیا^۶ (۲۰۰۷) در تحقیق خود نشان داد شخصیت بر رضایت زناشویی تاثیر دارد. نتایج پژوهش وی اثرات معناداری را برای باز بودن، مسئولیت پذیری، سازگاری، دلبستگی اضطرابی، جاذبه منفی و ویژگی های اجتماعی - جنسی نشان داد.

درحیطه انتظارات زناشویی نوابی نژاد به بررسی رابطه بین الگوهای ارتباط زناشویی با انتظارات غیرمنطقی دبیران دبیرستانهای ملایر با نمونه ای به حجم ۱۷۱ نفر به این نتیجه رسید که بین

1.Extraversion

2.Openness to experience

3.Agreeableness

4.Conscientiousness

5.Spotts

6.Charania,

الگوی ارتباط سازنده متقابل و باورهای غیرمنطقی رابطه منفی معناداری وجود دارد. هیتز^۱ (۲۰۰۵) در پژوهشی به بررسی ویژگیهای والدینی دانشجویان (وضعیت زناشویی، سبکهای والدینی، هماهنگی سبکهای والدینی) بر نگرشهای زناشویی دانشجویان و ترس از صمیمیت پرداخت. نتایج نشان داد افرادی که در خانواده های دووالدی یاروابط نسبتاً نزدیک زندگی می کردند نسبت به فرزندان طلاق نگرشهای زناشویی مثبت تری داشتند. در پژوهش بخشوده، بهرامی احسان و رضازاده (۱۳۹۲) که بر روی زوجین کرمانی انجام شد نتایج بیانگر این بود که مولفه های انتظارات زناشویی سلامت روان، عملکرد عمومی و درد بدنی را به طور معناداری تبیین می کنند و سطح انتظارات زناشویی و روابط سالم بین زوجین می تواند روی رضایت زوجین از زندگی شان و کیفیت بالاتر سلامت جسمی و روانی آن ها تأثیر گذار باشد.

نتایج پژوهش قلی زاده، برزگری، غریبی و باباپور خیر الدین (۱۳۸۹) که بر روی یک نمونه ۱۶۰ نفری در افراد متأهل تبریزی انجام شده بود نشان داد که رابطه معناداری بین ویژگی های شخصیت و رضایت زناشویی وجود دارد و از بین ابعاد شخصیت، روان رنجورخویی و پذیرا بودن به ترتیب سهم بیشتری در پیش بینی رضایت زناشویی دارند. همچنین در پژوهشی دیگر مشخص شد که عوامل شخصیتی بهتر از سایر عوامل فردی و اجتماعی پایداری زناشویی را تبیین می کنند.

در دهه های اخیر با افزایش آمار طلاق و نارضایتی ها و اختلافات خانوادگی، تحقیقات فراوانی در رابطه با علل سستی روابط خانوادگی صورت گرفته از جمله مسائل اقتصادی، بیکاری، اعتیاد، مذهب و... درحالیکه علاوه بر موارد فوق ویژگی های شخصیتی (که جزء علل درون فردی نارضایتی های زناشویی محسوب می شوند) که به طور پایداری بر زندگی فرد تأثیر می گذارند، مورد غفلت واقع شده اند. بنابراین ضروری است که با دیدگاهی آسیب شناختی به علل نارضایتی های زناشویی پرداخت و نقش این عوامل را در رضایت زناشویی و همچنین انتظارات منطقی و غیر منطقی زوجین از یکدیگر را مورد بررسی قرار داد. هدف از پژوهش حاضر نقش ابعاد شخصیت و انتظارات زناشویی به عنوان پیش بینی کننده رضایتمندی زناشویی اسلامی بود.

روش

¹. Heater

روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان متأهل مرکز علمی-کاربردی بنیاد شهید کرمانشاه بود که به روش تصادفی ساده نمونه ای به حجم ۹۸ نفر بود که میانگین سنی آن ها ۳۳/۳۸ و انحراف معیار ۶/۴۲ بود. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه های زیر استفاده شد.

پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیت مکریوکاستا (Neo) در این پژوهش از فرم ۶۰ سوالی استفاده شد. این پرسشنامه ۵ ویژگی روان نژندی، برون گرایی، انعطاف پذیری، سازگاری و وظیفه شناسی را در یک طیف لیکرتی ۵ درجه ای می سنجد (هر مقیاس ۱۲ سوال). نمره گذاری با امتیازهای صفر تا ۴ و بالعکس بوده و حداقل و حداکثر نمره در هر خرده مقیاس صفر و ۴۸ می باشد. مک کری و کاستا (۲۰۰۴) در مطالعه ای که به منظور تجدیدنظر در این پرسشنامه بر روی ۱۴۹۲ نفر انجام دادند آلفای کرونباخ ۵ عامل فوق را به ترتیب از راست به چپ ۰/۸۶، ۰/۸۰، ۰/۷۵، ۰/۶۹ و ۰/۷۹ گزارش کردند. آتش روز (۱۳۸۶) جهت بررسی همسانی درونی ضریب آلفای کرونباخ ۵ عامل فوق را به ترتیب از راست به چپ ۰/۷۴، ۰/۵۵، ۰/۲۷، ۰/۳۸ و ۰/۷۷ به دست آورد. کیامهر (۱۳۸۱) فرم کوتاه این پرسشنامه را بر روی نمونه ای با حجم ۳۸۰ نفر از دانشجویان دانشکده علوم انسانی دانشگاه تهران اعتباریابی کرد.

پرسشنامه رضایتمندی زناشویی اسلامی این پرسشنامه توسط جدیری و جان بزرگی (۱۳۸۸) با هدف ارزیابی زمینه های بالقوه مشکل زناشویی زمينه های قوت رابطه زناشویی در حیطه مؤلفه های دینی و همچنین تشخیص زوج های نیازمند مشاوره تهیه شده است. این پرسشنامه ده بُعد ارتباط کلامی، پایبندی های مذهبی، حل تعارض، مدیریت مالی، روابط جنسی، فعالیت های اوقات فراغت، مسائل شخصیتی، فرزندان و فرزندپروری، نقش زن و مرد و صله ی ارحام را در روابط زوجین می سنجد و دارای ۵۰ گویه در یک مقیاس لیکرتی ۵ درجه ای از نمره صفر برای هرگز تا نمره چهار برای همیشه تنظیم شده است. پرسش های ۹، ۱۰، ۲۶، ۳۵، ۳۹ و ۴۰ به طور معکوس نمره گذاری می شوند. حداکثر نمره آزمودنی در این پرسشنامه ۲۰۰ است. نمره بالاتر، نشانه رضایتمندی زناشویی بالاتر است. با استفاده از روش دو نیمه سازی و ثبات درونی (آلفای کرونباخ) اعتبار نسبتاً بالایی گزارش شده. همچنین نتایج برآورد روایی با استفاده از دو روش روایی محتوایی و روایی وابسته به ملاک (همزمان)، روایی بالایی (حدود ۰/۹۰) را نشان می دهد.

پرسشنامه انتظارات زناشویی. این پرسشنامه توسط امیدوار (۱۳۸۶) ساخته شده است. شامل ۳ خرده مقیاس انتظار از همسر به عنوان دوست و حامی، انتظار از زندگی زناشویی و انتظاراتی که رابطه ایده آل و ۳۲ سوال است که در طیف لیکرتی از همیشه (۴) تا اصلاً (۰) نمره گذاری می شود. برای تعیین روایی محتوایی پرسشنامه، سازنده آن رادر اختیار پنج نفر متخصص مشاوره دانشکده علوم تربیتی دانشگاه اصفهان قرار داده که آن را تأیید نمودند. به منظور تعیین روایی از روشیوه بنیادی وهمبستگی درونی خرده مقیاسها استفاده شد. برای تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ و تصنیف استفاده شده است. ضرایب پایایی کل پرسشنامه به ترتیب برابر با ۰/۹۶ و ۰/۹۴ به دست آمده که بیانگر پایایی مطلوب می باشد.

یافته ها

جدول های زیر اطلاعات مربوط به میانگین و انحراف معیار نمره را در متغیرهای مورد مطالعه نشان می دهد.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار رضایتمندی زناشویی اسلامی

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
ارتباط کلامی	۹/۸۸	۳/۰۸
پابندی مذهبی	۸/۰۸	۳/۱۹
حل تعارض	۸/۶۲	۳/۱۲
مدیریت مالی	۱۱/۲۸	۷/۳۷
روابط جنسی	۹/۵۶	۲/۹۰
اوقات فراغت	۱۱/۹۰	۲/۹۲
مسائل شخصیتی	۱۰/۰۸	۳/۰۲
فرزند و فرزندان	۱۴/۵۴	۴/۲۰
نقش زن و مرد	۱۱/۳۶	۳/۲۹
صله ارحام	۹/۹۰	۳/۵۸
رضایت کل	۱۰۴/۲۲	۱۱/۴۴۹

مطابق جدول فوق میانگین و انحراف معیار رضایتمندی زناشویی اسلامی به ترتیب ۱۰۴/۲۲ و ۱۱/۴۴۹ به دست آمد.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار ابعاد شخصیت

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
روان نژندی	۲۴/۱۸	۶/۱۱
برون گرایی	۲۸/۲۴	۵/۱۳
انعطاف پذیری	۲۲/۶۸	۳/۷۳
سازگاری	۲۸/۱۲	۵/۲۴
وظیفه شناسی	۳۳/۶۶	۵/۳۰
کل ابعاد شخصیت	۱۳۶/۸۵	۱۰/۶۵

مطابق جدول فوق میانگین و انحراف معیار ابعاد شخصیت به ترتیب ۱۳۶/۸۵ و ۱۰/۶۵ به دست آمد.

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار انتظارات زناشویی

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
انتظار به عنوان دوست و حامی	۲۴/۱۶	۳/۶۴
انتظار از زندگی زناشویی	۳۸/۳۰	۶/۵۴
انتظار از یک رابطه ایده آل	۴۴/۶۰	۷/۵۷
نمره کل انتظارات زناشویی	۱۰۷/۰۶	۱۵/۹۸

مطابق جدول فوق میانگین و انحراف معیار انتظارات زناشویی به ترتیب ۱۰۷/۰۶ و ۱۵/۹۸ به دست آمد. برای یافتن ارتباط رضایتمندی زناشویی اسلامی با ابعاد شخصیت و انتظارات زناشویی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جداول زیر آمده است.

جدول ۴. همبستگی رضایتمندی زناشویی اسلامی و ابعاد شخصیت

متغیر	رضایتمندی زناشویی	ابعاد شخصیت
رضایتمندی زناشویی	۱	۰/۶۷۱
سطح معناداری	۰	۰/۰۰۰
تعداد	۹۸	۹۸
ابعاد شخصیت	۰/۶۷۱	۱
سطح معناداری	۰/۰۰۰	۰
تعداد	۹۸	۹۸

با توجه به جدول فوق، رابطه بین دو متغیر رضایت زناشویی اسلامی و ابعاد شخصیت معنادار می باشد و فرضیه تایید می شود، چرا که سطح معنی داری به دست آمده (۰/۰۰۰) کوچکتر از میزان خطای پذیرفته شده است ($\alpha=0/05$). لذا وجود رابطه معنادار بین رضایت زناشویی و ابعاد شخصیت تایید می شود.

جدول ۵. همبستگی رضایتمندی زناشویی اسلامی و انتظارات زناشویی

متغیر	رضایتمندی زناشویی	انتظارات زناشویی
رضایتمندی زناشویی	۱	۰/۳۹۸
سطح معناداری	۰	۰/۰۰۰
تعداد	۹۸	۹۸
انتظارات زناشویی	۰/۳۹۸	۱
سطح معناداری	۰/۰۰۰	۰
تعداد	۹۸	۹۸

با توجه به جدول فوق، رابطه بین دو متغیر رضایت زناشویی اسلامی و انتظارات زناشویی معنادار می باشد و فرضیه تایید می شود، چرا که سطح معنی داری به دست آمده (۰/۰۰۰) کوچکتر از میزان خطای پذیرفته شده است ($\alpha=0/05$). لذا وجود رابطه معنادار بین رضایت زناشویی و انتظارات زناشویی تایید می شود.

جدول ۶. بررسی رابطه ابعاد شخصیت و انتظارات زناشویی

متغیر	ابعاد شخصیت	انتظارات زناشویی
ابعاد شخصیت	۱	۰/۱۲۸
سطح معناداری	۰	۰/۲۱۰
تعداد	۹۸	۹۸
انتظارات زناشویی	۰/۱۲۸	۱
سطح معناداری	۰/۲۱۰	۰
تعداد	۹۸	۹۸

با توجه به جدول فوق، رابطه بین دو متغیر ابعاد شخصیت و انتظارات زناشویی معنادار نمی باشد و فرضیه تایید نمی شود، چرا که سطح معنی داری به دست آمده (۰/۱۶۶) بزرگتر از میزان

خطای پذیرفته شده است ($\alpha=0/05$). لذا وجود رابطه معنادار بین ابعاد شخصیت و انتظارات زناشویی تایید نمی شود.

جدول ۷. تعیین واریانس

Model	Sam of squares	df	Mean square	F	Sig
Regression	۲۱۰۴/۴۶۵	۲	۱۰۵۲/۲۳۲	۹/۱۷۶	۰/۰۰۰
residual	۱۰۹۶۴/۸۶۹	۹۳	۱۱۴/۶۷۶		
total	۱۳۰۶۹/۳۳۴	۹۵			

جدول فوق نشان می دهد لااقل یک از متغیر های مستقل با متغیر وابسته رابطه خطی دارد.

جدول ۸. تعیین رگرسیون

	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	T	Sig
	B	std	Beta		
constant	۷۸/۷۸۴	۱۵/۰۴۷	-۰/۰۳۹	۵/۲۳۶	۰/۰۰۰
ابعاد شخصیت	-۰/۰۴۲	۰/۱۰۳	۰/۴۰۹	-۰/۴۱۱	۰/۶۸۲
انتظارات زناشویی	۰/۲۹۳	۰/۰۶۸		۴/۲۸۱	۰/۰۰۰

جدول فوق نشان می دهد که انتظارات زناشویی بیشترین نقش را در پیش بینی رضایت زناشویی دارد. زیرا به ازای هر یک واحد تغییر ۴۰ درصد در رضایت زناشویی تغییر ایجاد می شود. از آن جایی که $Sig < 0/05$ است. جدول فوق نشان می دهد انتظارات زناشویی بر متغیر وابسته تأثیر گذار است اما چون در ابعاد شخصیت $Sig > 0/05$ است معنادار می باشد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش نقش ابعاد شخصیت و انتظارات زناشویی به عنوان پیش بینی کننده رضایتمندی زناشویی اسلامی انجام شد. نتایج نشان داد بین رضایتمندی زناشویی اسلامی و انتظارات زناشویی رابطه معنادار مثبت وجود دارد. یافته های این پژوهش با یافته های موسوی و دهشیری (۱۳۹۴) که روی ۱۴۶ نفر زن و مرد متأهل ساکن تهران انجام شد همسو می باشد. نتایج تحلیل رگرسیون پژوهش آن ها نشان داد انتظارات زناشویی در مولفه های حل تعارض و تعهد، نقش معناداری

در پیش بینی میزان رضایت زناشویی دارند. از دیدگاه میلر و تدر (۲۰۱۱) نیز بین داشتن انتظارات زناشویی و رضایت از زندگی زناشویی و کاهش اختلافات زوجین رابطه مثبت وجود دارد. بنا به باور بوئن (۱۹۸۸) افراد دارای انتظارات زناشویی منطقی و سالم، به قضاوت بهتری از رضایت زندگی زناشویی شان مبادرت می‌ورزند. بنا به دیدگاه کنی و اسیتلی (۲۰۰۱)، به نقل از میلر و تدر، (۲۰۱۱) چنانچه زوجین انتظارات صحیح خود را در رابطه واقعی زناشویی برآورده شده ببینند به ارزیابی درست نیازهای یکدیگر و احساس امنیت بیشتر در رابطه زناشویی قادر خواهند بود و تعاملات حاکی از سازگاری همراه با سطوح بالای رضایت زناشویی را تجربه خواهند کرد. در پژوهش نریمانی و همکاران (۱۳۹۳) نیز نتایج نشان داد پابندی مذهبی ۳۵/۲ درصد رضایت زناشویی را تبیین می‌کند.

ازدواج یک پدیده اجتماعی و پیوند زندگی مشترک دو نفر با حفظ استقلال نسبی هر یک در جهت تکامل شخصیت و شکوفایی استعدادها و قابلیت‌های طرفین است. عوامل متعددی وجود دارند که در ازدواج موثر می‌باشند که اگر این عوامل نادیده گرفته شوند زوجین در زندگی شاد و خوشبخت نخواهند بود. یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از آن است که صمیمیت و ارتباط بین زوجین از منابع مهم رضایت آنان در زندگی زناشویی می‌باشد.

علیرغم اینکه رضایت زناشویی از درصد بالایی از ویژگی‌های شخصیتی زوجین متأثر است در پژوهش حاضر تحلیل‌ها نشان داد بین ابعاد شخصیت و رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود ندارد. این در حالی است که نتایج مطالعات پیشین خلاف این یافته را ارائه نموده‌اند. این یافته پژوهشی با یافته‌های عباسی و رسول زاده طباطبایی (۱۳۸۸) ناهمسو است. در تحقیق قلی زاده و همکاران (۱۳۸۹) نیز از بین ابعاد شخصیت، روان رنجور خویی و پذیرا بودن به ترتیب سهم بیشتری در پیش بینی متغیر رضایت زناشویی داشتند. از جمله محدودیت‌های این پژوهش تعداد زیاد سوالات خصوصاً پرسشنامه رضایت زناشویی اسلامی بود. از آنجا که پرسشنامه مذکور یک پرسشنامه جدید بوده و فرم کوتاه ندارد پیشنهاد می‌شود پژوهشگران بعدی علاوه بر تهیه فرم کوتاه آن با روایی و پایایی مناسب، اقدام به انجام پژوهش‌هایی نمایند که رابطه این متغیر را با سایر جوانب زندگی زناشویی بسنجند.

نقش ابعاد شخصیت و انتظارات زناشویی به عنوان پیش بینی کننده رضایتمندی زناشویی اسلامی
The role of personality dimensions and marital expectations as predictor of Islamic marital

منابع

- آتش روز، بهروز (۱۳۸۶) پیش بینی پیشرفت تحصیلی از طریق دلبستگی و صفات پنجگانه شخصیتی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی تهران.
- امیدوار، بنفشه. (۱۳۸۶). بررسی اثربخشی آموزش پیش از ازدواج بر نگرشها و انتظارات دانشجویان شهر شیراز. بخشوده، اسما؛ بهرامی احسان، هادی و رضازاده، محمدرضا. (۱۳۹۲). نقش انتظارات زناشویی و ارتباطهای سالم (مناسبات زوجی دین محور) در پیش بینی کیفیت زندگی، مجله علوم روانشناختی ۱۳ (۴۹)، ۷۵-۸۷.
- جعفر، جدیری و جان بزرگی، مسعود. (۱۳۸۸). ساخت و اعتباریابی مقیاس رضامندی زناشویی اسلامی، سال دوم، شماره چهارم، ص ۴۱ - ۷۰
- حق شناس، حسن (۱۳۸۵) طرح پنج عاملی ویژگی های شخصیت: راهنمای تفسیر و هنجارهای آزمون، شیراز: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز .
- حیدری، مجتبی. (۱۳۸۲). بررسی رابطه جهت گیری مذهبی و رضایت از زندگی زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی.
- سامانی، سیامک. (۱۳۸۶). بررسی عمده ترین عوامل ایجادکننده یادگیریهای زناشویی در گروهی از دانشجویان متأهل در دانشگاه شیراز. خانواده پژوهی، سوم، شماره ۱۱.
- ستیر، ویرجینیا. (۲۰۰۰). آدمسازی در روانشناسی خانواده. (ترجمه بهروزبیرشک ۱۳۸۸)، تهران: رشد.
- عباسی، روحاله و رسولزاده طباطبایی، کاظم. (۱۳۸۸). بررسی رضایتمندی زناشویی و تفاوت های فردی : نقش عوامل شخصیتی، نشریه علوم رفتاری، سال سوم، شماره ۳ (پیاپی ۹).
- قلی زاده، زلیخا؛ بزرگری، لیلی؛ غریبی، حسن و باباپور خیرالدین، جلیل. (۱۳۸۹). رابطه پنج عامل شخصیت با رضایت زناشویی، دانشور رفتار روانشناسی بالینی و شخصیت، سال هفدهم، شماره ۴۳
- کیامهر، جواد. (۱۳۸۱). هنجاریابی فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی نئو و بررسی ساختار عاملی آن در بین دانشجویان علوم انسانی دانشگاه های تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته سنجش و اندازه گیری، دانشگاه علامه طباطبائی.
- ملازاده، جواد. (۱۳۸۱). رابطه سازگاری زناشویی با عوامل شخصیت و سبک های مقابله در فرزندان شاهد، پایان نامه دکتری، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی.
- موسوی، سیده فاطمه و دهشیری، غلامرضا. (۱۳۹۴). نقش فاصله بین انتظارات زناشویی و واقعیت رابطه زناشویی در رضایت زنان و مردان شهر تهران، مطالعات اجتماعی - روانشناختی زنان، ۱۳ (۲)، ۹۳-۱۱۰.
- نریمانی، محمد؛ پرزور، پرویز؛ معاضدی، کاظم و ابراهیمی، اباصلت. (۱۳۹۳). نقش سبک زندگی اسلامی در پیش بینی رضایت زناشویی دانشجویان متأهل، اولین کنگره ملی انجمن روانشناسی خانواده دانشگاه شهید چمران اهواز ۲۹ و ۳۰ آبان ۱۳۹۳.
- کریمی، جهانگیر؛ نشین، طیبه؛ شریفی، سارا و شریفی، کسری. (۱۳۹۴). رابطه ابعاد شخصیت و خودکارآمدی عمومی با رضایت شغلی، فصلنامه شخصیت و تفاوت های فردی، ۴ (۸)، ۱۵۷-۱۷۰.
- نوابی نژاد، شکوه. (۱۳۸۵). مشاوره و ازدواج و خانواده درمانی، تهران : نشر انجمن اولیا و مربیان.

- Aluja, A., Barrio, D. V., & Garcia, F. L. (2011). Personality, social values, and marital satisfaction as predictors of clinical and health psychology. *P*, 737-725, 7(3).
- Bowen, Gary L. (1988). Family Life Satisfaction: A Value-Based Approach. *Family Relations*; 37 (4); 458-462.
- Bradbery, N. T. (2010). Fincham, D. F., & Beach, R. S. Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of marriage and family*. 62, P 964-980.
- Charania, M. R. (2007). Personality Influence on Marital Satisfaction: An Examination of Actor, Partner, and Interaction Effects. University of Texas at Arlington. 14(2), pp. 187-208.
- Furnham, A. (2008). Relationship among four big five measures of different length Psychological Reports, 102, 312-316.
- Heater, K. K. (2005). Investigation of Variable Influencing College Students Marital Attitudes and Fear of Intimacy. Ball State University.
- Karney, B. & Coombs, R. H. (2007). Memory bias in long-term close relationships: Consistency or improvement. *Personality and social psychology bulletin*, 26(8), pp. 159-170.
- Miller, J. and Tedder, B. (2011). The Discrepancy between Expectations and Reality: Satisfaction in Romantic Relationships. Hanover College, PSY 401: Advanced Research.
- Onder, N. (2012). The mediating role of coping strategies in the basic personality traits-PTG and locus of control-PTG relationships in breast cancer patients [Thesis]. Department of psychology, Middle East Technical University. p. 214.
- Robert, B. W. (2009). Personality and Assessment and Personality development. *Journal of Research in Personality*, 43, 137-145.
- Robins, R. W., Caspi, A., & Moffitt, T. E. (2000). Two personalities, one relationship: Both partners' personality traits shape the quality of their relationship. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(2), 251-259.
- Sharp, E. A., & Ganeng, L. H. (2000). Raising awareness about marital expectations: Are unrealistic beliefs changed by integrative teaching? <http://www.blackwe:synergy.com>
- Spotts, E. L.; Lichtenstein, P.; Pedersen, N.; Neiderhiser, J. M.; Hansson, K.; Cederblad, M. & Reiss, D. (2005). Personality and marital satisfaction: a behavioral analysis. *European Journal of Personality*, 19(3), pp. 205-227.

